

Rydw i eisiau ysgariad/diddymiad

Beth ddylwn i ei wneud?

Beth ddylwn i ei wneud cyn cychwyn cais am ysgariad/diddymiad?

Darllenwch daflen rhif **D183 - Ynglŷn ag ysgariad/diddymiad**. Os oes gennych blant dylech hefyd ddarllen taflen **CB7 Canllaw i rieni wedi gwahanu: plant a'r llysoedd teulu**.

Ni allwch gychwyn cais am ysgariad/diddymiad os nad ydych wedi bod yn briod/mewn partneriaeth sifil am fwy na blwyddyn.

Os ydych yn dal am gychwyn cais, darllenwch y daflen hon yn ofalus. Sicrhewch fod gennych yr wybodaeth a'r ffurflenni y mae'n dweud y byddwch eu hangen a chopi o'ch tystysgrif briodas/diddymiad nad yw'n llungopi.

Ble mae cychwyn fy nghais am ysgariad/partneriaeth sifil?

Dylech wneud eich cais i'r llys agosaf sy'n delio â materion ysgariad/partneriaeth sifil.

Gallwch ddod o hyd i restr lawn o lysoedd, a gwybodaeth ynghylch y math o waith y maent yn ei wneud, ar-lein yn courttribunalfinder.service.gov.uk.

Pa bryd y mae llysoedd ysgariad/diddymiad ar agor?

Fe ddewch o hyd i wybodaeth am y llysoedd a'u cyfleusterau yn courttribunalfinder.service.gov.uk

Faint fydd yr ysgariad/diddymiad yn ei gostio?

Rhaid talu ffi llys am y canlynol:

- pan fyddwch yn cyflwyno'ch cais am ysgariad/diddymiad i'r llys, ac
- os ydych yn gwneud unrhyw geisiadau am gymorth ariannol neu ynghylch unrhyw blant yn y briodas/partneriaeth sifil.

Sylwch: os gwnaethoch gais am eich ysgariad/diddymiad cyn 1 Gorffennaf 2013, bydd rhaid i chi dalu ffi ar wahân pan fyddwch yn gwneud cais i'r llys am ddyfarniad absoliwt/ gorchymyn terfynol sy'n dangos eich bod wedi ysgaru neu bod eich partneriaeth sifil wedi'i ddiddymu.

Am ragor o wybodaeth am ffioedd , gweler y llyfryn **EX50 - Ffioedd Llys Sifil a Llys Teulu**.

Mae'r llyfryn hwn yn rhestru'r ffioedd teulu mwyaf cyffredin. Gallwch gael copi o swyddfa unrhyw lys teulu neu oddi ar ein gwefan yn hmctsformfinder.justice.gov.uk.

Dulliau talu

Mae llysoedd yn derbyn taliad gyda cherdyn debyd neu gerdyn credyd, arian parod, archeb bost neu siec, i'w gwneud yn daladwy i 'Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM.'

Os byddwch yn talu â siec a bod honno'n cael ei gwrthod, bydd y llys yn cymryd camau i adennill yr arian. Os na fyddwch yn talu ffi llys, bydd eich achos yn cael ei atal (gohiro) neu hyd yn oed ei ddileu. Os bydd eich achos yn cael ei ddileu bydd yn cael ei dynnu o'r llys yn barhaol a bydd rhaid i chi ailymgeisio.

Beth os na alla'i fforddio talu ffi llys?

Os na allwch fforddio talu ffi llys, efallai y byddwch yn gymwys i gael dileu'r ffi yn gyfan gwbl neu yn rhannol. Mae'r llyfryn **EX160A - Ffioedd Llys a Thribiwnlys - Oes rhaid i mi eu talu?** yn rhoi'r holl wybodaeth y byddwch ei hangen. Gallwch gael copi o swyddfa unrhyw lys teulu neu oddi ar ein gwefan: hmctsformfinder.justice.gov.uk.

Pa wybodaeth a dogfennau sydd eu hangen arnaf?

- Eich enw llawn a'ch cyfeiriad.
- Enw llawn a chyfeiriad eich priod/partner sifil.
- Copi o'ch tystysgrif briodas/partneriaeth sifil nad yw'n llungopi.
- Dyddiadau geni unrhyw blant byw sydd gennych, ni waeth faint yw eu hoed.

Pa ffurflenni fydd eu hangen arnaf?

Bydd arnoch angen tri chopi o ffurflen D8 (deiseb ysgaru/diddymu/ymwahanu (cyfreithiol)).

Mae un o'r copïau hyn i'w gadw gennych chi, un copi ar gyfer y llys ac un copi i'r llys ei anfon at eich priod/partner sifil.

Copi o nodiadau ffurflen D8 i'ch helpu i lenwi eich deiseb.

Mae pob ffurflen a thaflen ar gael o swyddfa unrhyw lys neu gallwch eu lawrlwytho o'n gwefan: hmctsformfinder.justice.gov.uk

Fyddda' i'n gallu llenwi'r ffurflenni fy hun?

Os bydd angen cymorth arnoch i lenwi'r ffurflenni, bydd canolfan Cyngor Ar Bopeth yn eich helpu.

Mewn achosion sy'n ymwneud â thrais domestig neu gam-drin plant, efallai y gallwch gael help cyfreithiol am ddim. Am ragor o wybodaeth, ewch ar-lein i www.gov.uk/legal-aid

Beth fydd yn digwydd pan fyddaf wedi anfon neu roi'r ffurflenni i'r llys?

Anfonir ffurflen D9H (hysbysiad o gychwyn deiseb a gwasanaeth post) atoch. Bydd yn dweud wrthych pa bryd yr anfonwyd y ddeiseb at yr atebydd. Bydd yn dderbynneg am eich ffi (os ydych wedi talu ffi) ac yn dweud wrthych beth yw rhif achos eich ysgariad/diddymiad. Bydd hefyd yn dweud wrthych beth i'w wneud os na fydd yr atebydd (neu unrhyw gyd-atebydd) yn ymateb i'ch deiseb.

Bydd y llys yn postio copi o'ch deiseb ynghyd â ffurflen D10/D510 (cydnabyddiaeth cyflwyno) at yr atebydd ac unrhyw gyd-atebydd a enwir.

Mae gan yr atebydd (ac unrhyw gyd-atebydd) saith diwrnod i ddychwelyd y cydnabyddiad cyflwyno. Mae'r saith diwrnod yn dechrau ar y diwrnod ar ôl cyflwyno'r ddeiseb iddynt.

Sut fyddaf yn gwybod bod yr atebydd (ac unrhyw gyd-atebydd) wedi cael y ddeiseb?

Byddant yn dychwelyd eu cydnabyddiad cyflwyno i'r llys. Bydd y llys yn anfon copi atoch.

Beth fydd yn digwydd os nad yw'r atebydd (neu gyd-atebydd) yn cael y ddeiseb?

Os yw'r cyfeiriad a roddwyd gennych ar gyfer yr atebydd (neu'r gyd-atebydd) yn anghywir, neu os ydynt wedi symud, bydd Swyddfa'r Post yn dychwelyd y ddeiseb a'r ffurflenni eraill i'r llys.

Bydd y llys yn rhoi gwybod i chi os bydd hyn yn digwydd. Byddant yn anfon ffurflen D9A (hysbysiad o fethu â chyflwyno deiseb) atoch.

Os byddwch eisiau parhau â'ch ysgariad/diddymiad, bydd rhaid i chi ganfod y cyfeiriad (neu'r cyfeiriadau) cywir ac ysgrifennu at y llys i'w hysbysu. Bydd y llys yn postio'r ddeiseb a'r ffurflenni eraill i'r cyfeiriad newydd.

Bydd y cyfnod ar gyfer dychwelyd y cydnabyddiad cyflwyno'n hwy os yw'r atebydd (neu unrhyw gyd-atebydd) yn byw y tu allan i Gymru a Lloegr.

Beth fydd yr atebydd (neu unrhyw gyd-atebydd) yn ei wneud pan gânt y ddeiseb?

Gallant wneud un o dri pheth:

- anwybyddu'r ddeiseb a pheidio â thrafferthu i ddychwelyd y cydnabyddiad cyflwyno i'r llys
- llenwi'r cydnabyddiad cyflwyno gan ddatgan eu bod yn bwriadu herio'ch deiseb a/ neu awdurdodaeth y llys a'i ddychwelyd i'r llys; neu
- llenwi'r cydnabyddiad cyflwyno gan ddatgan eu bod yn cytuno â'r ddeiseb, a'i ddychwelyd i'r llys.

Os bydd yr atebydd, neu unrhyw gyd-atebydd, yn dychwelyd y cydnabyddiad cyflwyno i'r llys, bydd y llys yn anfon copi atoch. Bydd taflen **D186 - Mae'r atebydd wedi ateb fy neiseb – beth ddylwn i ei wneud nesaf?** yn dweud wrthyb beth i'w wneud nesaf.

Beth fydd yn digwydd os nad yw'r atebydd (neu unrhyw gyd-atebydd) yn dychwelyd y cydnabyddiad cyflwyno i'r llys?

Pan fydd wyth diwrnod wedi mynd heibio ers i'r ddeiseb gael ei hanfon, dylech gysylltu â'r llys i gael dau gopi o ffurflen D89 (cais am gyflwyno'n bersonol gan feili) neu gallwch lawrlwytho copi ar-lein o hmctsformfinder.justice.gov.uk

Llenwch y ffurflenni D89 a'u dychwelyd i'r llys. Anfonwch nhw gyda ffotograff neu ddisgrifiad ysgrifenedig o'r atebydd (ac unrhyw gyd-atebydd), a ffi ar gyfer pob unigolyn y cyflwynir iddynt. Bydd staff y llys yn dweud wrthyb faint fydd hyn.

Gofynnir i feili'r llys gyflwyno'r ddeiseb a'r dogfennau eraill i'r atebydd (neu gyd-atebydd) yn bersonol.

Os anfonwyd copïau o gydnabyddiad cyflwyno yr atebydd (ac unrhyw gyd-atebwyr) atoch, darllenwch daflen **D186 - Mae'r atebydd wedi ateb fy neiseb – beth ddylwn i ei wneud?** Bydd yn dweud wrthyb beth i'w wneud nesaf.